

اثر رشد بخشی بر اشتغال زنان در ایران (با استفاده از روش داده-ستانده)

دکتر لبراهیم شیبانی

عضو هیأت علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه نهران

دکتر زهرا افشاری

عضو هیئت علمی دانشکده علوم اداری و اقتصاد دانشگاه الزهرا (ع)

چکیده

با توجه به طبعت متفاوت توابع تولید در بخش‌های مختلف اقتصاد، رشد این بخش‌ها اثر متفاوتی بر اشتغال خواهد داشت از سوی دیگر، با توجه به تعییه بازار کار بر حسب جنسیت، رشد این بخش‌ها اثر متفاوتی بر خلق شغل برای زنان بر جای می‌گذارد. در این مقاله با استفاده از روش داده-ستانده به محاسبه ضریب اشتغال زنان در بخش‌های مختلف اقتصاد بر حسب میزان سواد و مهارت در دو بخش دولتی و خصوصی پرداخته شده است. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که با توجه به ساختار فعلی بخش خصوصی، تداوم این فرایند در ایجاد شغل برای زنان با آموزش متوسط و پایین تر اثر مثبت دارد، ولی اثر آن در خلق شغل برای زنان دارای تحصیلات عالی محدود است، به علاوه، بخش صنعت (منسوجات) بالاترین ضریب اشتغال را برای زنان بی سواد دارا می‌باشد. در مورد زنان با تحصیلات متوسطه بخش بهداشت و در مورد زنان دانش آموخته دو بخش آموزش عالی و آموزش و بهداشت دارای بالاترین ضریب اشتغال می‌باشند.

کلید واژه‌ها

زنان / رشد بخشی / خلق شغل / ضریب اشتغال / خصوصی سازی

مقدمه

در ادوار مختلف تاریخی و در پهنه اقتصاد ملل مختلف اعم از توسعه یافته و توسعه نیافته، نحوه هایی از تقسیم کار بر حسب جنسیت تجربه شده است. این تقسیم کار تنها محدود به فضای خانه نیست، بلکه به موازات تقسیم کار خانگی (کار بدون دستمزد)، یک تقسیم کار بر حسب جنسیت در کار بازاری (با دستمزد) وجود دارد. توزیع مردان و زنان در ساختار اشتغال تصادفی نیست، بلکه توزیع نیروی کار مردان و زنان متفاوت است (مشاغل زنانه، مردانه و مختلط). مشاغل زنانه عمده‌تر کمتر به سرمایه‌گران مجهز هستند، سودآوری کمتری دارند، تا حدودی موقتی و نامن هستند، دورنمای پیشرفت کمتری دارند و دستمزد کمتری کسب می‌کنند (Pagan, 2011). اینها ویژگیهایی هستند که موقعیت شغلی زنان را مشخص می‌سازند. هر کوشش در تعجهٔ رفع تبعیض و گترش عدالت باید نظری به این ویژگیها داشته باشد.

با توجه به طبیعت متفاوت توابع تولید در بخش‌های مختلف اقتصاد، قدرت خلق شغل بخش‌های مختلف اقتصاد متفاوت است. از سوی دیگر، با توجه به تجزیهٔ بازار کار بر حسب جنسیت، اثر رشد بخش‌های مختلف اقتصاد بر اشتغال زنان و مردان متفاوت است.

در این مقاله ابتدا مروری خواهیم داشت بر مبانی نظری اشتغال زنان، سپس به بررسی ساختار اشتغال زنان در ایران می‌پردازیم در بخش سوم با استفاده از روش داده‌ستانده به محاسبهٔ ضریب اشتغال زنان در بخش‌های مختلف بر حسب میزان سعاد و مهارت در بخش‌های خصوصی، تعاونی و دولتی می‌پردازیم بخش آخر مقاله به تجزیه و تحلیل نتایج و پیشنهادات اختصاص دارد.

مدل‌های تبیین

با توجه به تفاوت‌های موجود در ساختار اشتغال زنان و مردان، اقتصاددانان جهت بررسی بازار کار زنان به ارائه مدل‌های تکمیلی پرداخته‌اند.

۱- فیر گلامسیک

این مدل عامل اساسی وضع نامطلوب زنان را در نظام اقتصادی، موقعیت پایین آنها در نظام اجتماعی و فرهنگی می‌داند و سلطه مردان و تبعیت زنان را به عنوان ویژگی

پایدار تمامی جوامع می‌پندارد (Delphy and Hartman, 1977) و تقسیم کار بر حسب جنسیت را حاصل مردسانلاری می‌داند.

۲- مدل رادیکال‌ها

این مدل ساختار متفاوت کار زنان و مردان را به نظام سرمایه‌داری مرتبط می‌داند. در این مدل اقتصاد را به دو بخش اولیه و ثانویه تقسیم می‌کنند. بخش اولیه با هدف به حد اکثر رساندن ظرفیت کارا عمل می‌کند؛ در نتیجه سعی در استفاده نیروی کار ماهر و پایدار دارد. این بخش (نیروی کار ماهر و پایدار) کمتر تحت تأثیر نوسانات اقتصادی است و نوسانات اقتصادی بیشتر بخش ثانویه را تحت تأثیر فراموشی دهد. در یک بازار دوگانه، زنان در بخش ثانویه کار می‌کنند، از این رو آسیب‌پذیرترند (Edward, Cordon a, b 1983).

۳- مدل نوکلاسیک

اقتصاددانان نوکلاسیک در چارچوب تئوری رفتار عقلابی و به حد اکثر رساندن مطلوبیت، سعی در بیان این تفاوت دارند. نوکلاسیک‌ها در این مقونه با این سؤال شروع می‌کنند که چرا زنان وارد بازار کار می‌شوند. پاسخ این است که آنها انتخاب دیگری را دارند و آن در خانه ماندن است.

مسئله چگونگی انتخاب بین کار خانگی و کار بازاری و یا برخورداری از فراغت، موضوع مورد توجه و تحلیل این اقتصاددانان است. آنها به این نتیجه رسیده‌اند که عرضه نیروی کار زنان متفاوت از مردان است (Heckman, 1983). نوکلاسیک‌ها افزایش بلندمدت عرضه نیروی کار زنان را ناشی از جایگزینی بین سه عامل کار خانگی، کار بازاری و فراغت می‌دانند (باید توجه داشت که در مورد کار مردان بین دو عامل کار بازاری و فراغت جایگزینی انجام می‌شود و کار خانگی نقش چندانی ندارد) (Kjilling worth, 1986)، لذا تقاضای فراغت زنان با کشش تر از تقاضای فراغت مردان است؛ زیرا زنان دو جایگزینی برای فراغت دارند (کار خانگی و کار بازاری) در حالی که مردان یک جایگزین دارند. با پیشرفت تکنولوژی وسائل خانگی که عمدها از نوع صرفه‌جویی در زمان بوده است، کار خانگی کاهش یافته و در نتیجه کار بازاری جایگزین آن شده است (World Bank, 1995). برخی تحقیقات نشان می‌دهد که کاهش کار غیربازاری محدود بوده است، بلکه فراغت جایگزین آن شده است. به عبارتی، افزایش مشارکت زنان به

قیمت کاهش اوقات فراغت و رفاه آنان بوده است (Cowan, 1983; Hartman, 1981).

۴- مدل جدید اقتصاد خانواده

از آنجاکه نظریه نوکلاسیک اقتصاد خرد مبتنی بر تصمیمات فردی است، لذا مورد انتقاد قرار گرفته است (Becker, 1981). با ارائه دیدگاه جدید اقتصاد خانواده نظریه مطلوبیت خانواده جایگزین مطلوبیت فرد می‌شود، به عبارت دیگر خانواده به دنبال به حداکثر رساندن مطلوبیت است. در این دیدگاه، تمامی تصمیمات خانواده در این چارچوب اتخاذ می‌شوند. در این نوع تحلیل بین تصمیمات عرضه کارزن و تصمیمات مصرف همبستگی وجود دارد، لذا بین مسئولیت اولیه زن برای کار خانگی و مشارکت ناپیوسته و محدود در بازار کار همبستگی وجود دارد. هر چند مزیت این مدل حرکت از فرد به سمت خانواده است، با وجود این ایراد اساسی آن عدم توجه به ترجیحات افراد خانواده می‌باشد. لذا باید یک مجموعه قوانین برای وزن دادن به ترجیحات افراد خانواده ارائه شود. در اینجا ترجیحات خانواده توسط نماینده خانواده (دیکتاتور خیرخواه اقتصاد رفاه) اتخاذ می‌شود. این دیدگاه با تحریید از تضادها، تصمیم‌گیری، فرد و خانواده را به هم مرتبط می‌کند.

فمنیت‌ها (polacheck, 1979) معتقدند که «دیکتاتور خیرخواه» همان شکل مسلط مردانلاری در سازمان خانواده است. آنها اعتقاد دارند با ارائه مدل‌های چانه زنی روابط خانواده می‌توان بر این مشکل فائق آمد.

در این مدل تقسیم کار براساس برتری نسبی انجام می‌شود، بدین نحو که مردان چون درآمد بیشتری دارند نان آور خانواده هستند و زنان چون درآمد کمتری کسب می‌کنند (به علت بعه دار شدن و مراقبت از فرزند مجبور به ترک کار می‌شوند، لذا از بهره‌وری بالاتر در کار خانگی و بهره‌وری کمتر در کار بازاری برخوردارند. در نتیجه، این تقسیم کار خانگی براساس برتری نسبی، زنان را (خصوصاً متاهل و دلاری فرزند) به دنبال کارهای انعطاف‌پذیر و اشتغال نیمه وقت سوق می‌دهد، بنابراین تابع عرضه کار زنان بی ثبات تراز مردان است (Brown, J., 1999).

۵- مدل سرمایه انسانی

به طور خلاصه، هر چند تئوری نوکلاسیک سعی در تبیین علل تفاوت حرفه‌ای زنان و مردان دارد با وجود این تمايلات فرهنگی در انتخاب رشته تحصیلی - که عاملی جهت

گرایش به سمت مشاغل خاص می‌باشد - را مورد توجه قرار نداده است. این موضوع در نظریه سرمایه انسانی مورد توجه قرار گرفته است. در تئوری سرمایه انسانی، توزیع متفاوت زنان و مردان در ساختار اشتغال مربوط به الگوی متفاوت تحصیل سرمایه انسانی است. به عبارت دیگر، این توزیع متفاوت مربوط به قبیل از ورود به بازار کار می‌باشد. به علاوه، نقش زن به عنوان مادر و همسر بر کارائی او از طریق تحصیل سرمایه انسانی کمتر انگذاشته است همچنین اگر زن مسئولیت اول خود را خانواده بداند، کمتر متعهد به کار می‌شود. لذا گرایش به کار نیمه وقت، گرایش به مرخصی و ترک داوطلبانه شغل دارد. در نتیجه به سمت مشاغلی روی می‌آورد که قدرت انطباق آن مشاغل با الگوهای رفتاری و ویژگیهای زندگی او بیشتر باشد (Blau, D., 1998). به علاوه، این تئوری با بررسی رفتار عقلایی به حد اکثر رساندن مطلوبیت (Ploacheek, 1979) نتیجه می‌گیرد که زنان مشاغلی را انتخاب می‌کنند که در دوره عدم مشارکت (پارهای، مراقبت از فرزند و...).

امکان از دست دادن آن کمتر باشد و همچنین در دوره عدم مشارکت، مهارت‌های کسب شده آنها کمتر مستهلک گردد (Beller, 1982, England, 1983). اینها، تفاوت‌هایی در ترجیحات و سلیقه‌ها و متغیرهای بروز را نسبت به اقتصاد هستند و خارج از فضای اقتصاد تعیین می‌شوند (Blanchard, 1998).

بدیهی است که عوامل فوق به تنهایی و بدون توجه به تفاوت‌های تاریخی و فرهنگی بازار کار، علت تفاوت در ساختار بازار کار را تبیین نمی‌کنند، از این روابط عوامل باید مورد بررسی قرار گیرند. تقسیم پذیری بازار کار مربوط به نقش تولید اجتماعی زن است.

تقسیم‌پذیری ممکن است براساس آداب و رسوم باشد (مثلًا این شغل برای زن مناسب است و آن دیگری مناسب نیست، یا زن باید مهارت‌های متفاوتی از مردان کسب کند). تمامی این عوامل باعث تمرکز زنان در مشاغل خاصی شده است، مشاغلی که به مهارت کمتر نیاز دارد، کاربرتر است و کارائی پایین تری دارد و در نتیجه دستمزد کمتری دارد (bergman, 1971). فرضیه تقسیم‌پذیری می‌گوید که یک کارفرمای عاقل برای مقابله با بی ثباتی عرضه کار زنان، با پرداخت دستمزد کمتر و استخدام زنان در مشاغل غیر حساس پاسخ می‌گوید.

ساختار بازار کار زنان در ایران

بنابراین دلایلی که به آن پرداخته شد، ساختار اشتغال زنان متفاوت از مردان است. در ایران براساس نتایج سرشماری سال ۱۳۷۵ (مرکز آمار ایران، ۱۳۷۶)، تنها در صنعت تولید منسوجات بیش از نیمی ($58/76$ درصد) از کارکنان آنان را زنان تشکیل می‌دهند. در سایر بخشها کمتر از 10 درصد نیروی کار به زنان اختصاص دارد (به جز بیمه و بازنشستگی). (جدول ۱، ستون اول).

ستون دوم جدول (۱) نشان می‌دهد که $16/62$ درصد از زنان در بخش کشاورزی، $3/32$ درصد در صنعت، $0/22$ درصد در معدن، $0/9$ درصد در ساختمان و بقیه زنان (حدود 5 درصد) در بخش خدمات به کار اشتغال داشته‌اند. بدین ترتیب، بخش خدمات مهمترین بخش جذب کننده زنان بوده است. در بخش خدمات نیز سه زیربخش آموزش، بهداشت و امور عمومی در مجموع بیش از $94/3$ درصد شاغلین زن بخش خدمات را به خود اختصاص داده‌اند. در بخش صنعت $85/6$ درصد از زنان در منسوجات، $5/31$ درصد در صنایع پوشاسک و $1/14$ درصد در بخش مواد غذایی به کار مشغول بوده‌اند. این سه بخش در مجموع $94/1$ درصد شاغلین زن در صنعت را شامل می‌شوند. شرکت زنان در سایر بخش‌های صنعت بسیار ناجیز (و در مجموع حدود $5/9$ درصد) است.

در بخش فعالیتهای کشاورزی، قسمت عمده زنان ($99/8$ درصد) در کشاورزی و شکار و خدمات وابسته به آن اشتغال دارند. بایر بخشها (جنگلداری و ماهیگیری) درصد ناجیزی از اشتغال زنان را تشکیل می‌دهند. بخش‌های آب و برق و ساختمان با جذب $0/31$ و $0/9$ درصد از زنان شاغل سهم ناجیزی در اشتغال زنان دارند.

به طور کلی حدود $83/39$ درصد زنان شاغل به ترتیب در بخش‌های منسوجات ($28/33$ درصد)، آموزش ($26/2$ درصد)، کشاورزی ($16/62$ درصد)، بهداشت ($6/23$ درصد) و اداره امور عمومی ($5/59$ درصد) به کار اشتغال دارند و مابقی ($16/69$ درصد) در سایر بخش‌های اقتصاد کار می‌کنند. از این رو توزیع اشتغال زنان بسیار ناهمگن و تنها در تعدادی محدود از مشاغل متصرکز است.

ساختار اشتغال زنان بر حسب سواد

براساس سرشماری سال ۱۳۷۵، در مجموع $29/9$ درصد زنان شاغل با سواد و $20/1$

درصد بی‌سواد هستند. از مجموع شاغلان باسواند ۲۲ درصد دارای تحصیلات عالی، ۲۱/۱ درصد دارای تحصیلات متوسطه، ۸/۱ درصد دارای تحصیلات راهنمایی و ۱۸/۹ درصد دارای تحصیلات ابتدایی می‌باشند (مرکز آمار ایران، ۱۳۷۵).

جدول (۲) نشان می‌دهد که ۵۸/۹۲ درصد شاغلین بخش کشاورزی بی‌سوادند. در بخش‌های آب و برق بیش از ۸۰ درصد شاغلین زن تحصیلات بیش از متوسطه دارند. در بخش ساختمان نیمی بی‌سواد و یا دارای تحصیلات ابتدایی هستند. در بخش اداره امور عمومی، آموزش و بهداشت بیش از ۹۰ درصد تحصیلات متوسطه و عالی دارند و در بخش هتل و رستوران ۷۶/۳ درصد باسواند هستند.

اثر رشد بخشی بر لشکرگشایی زنان

با توجه به اینکه توزیع اشتغال زنان کاملاً ناهمگن است و زنان در منابع محدودی متتمرکز هستند، از این رو رشد بخش‌های مختلف آثار متفاوتی بر اشتغال به طور کلی و بر اشتغال زنان به طور اخص بر جای می‌گذارد. در این مقاله می‌خواهیم اثر رشد بخش‌های مختلف را بر اشتغال زنان (ضریب اشتغال بخشی زنان) به دست آوریم.

برای این منظور از روش داده - ستانده استفاده می‌کنیم. در این روش از تابع تولید لئونتیف استفاده می‌شود. ویژگی تابع مزبور این است که هر یک از عوامل تولید با یک نسبت ثابت در تولید به کار می‌روند، جایگزینی بین عوامل تولید وجود ندارد، برای هر صنعت یک فن آوری وجود دارد، بازدهی ثابت به مقیاس وجود دارد و بخش‌های مختلف دارای فن آوری متفاوت هستند، لذا تابع تولید در هر بخش متفاوت از بخش دیگر است با توجه به طبیعت متفاوت تابع تولید در هر بخش، ضریب اشتغال (کارگر به کار رفته برای یک واحد تولید) هر بخش متفاوت است (افشاری، ۱۳۸۰).

بخش‌های دارای ضریب اشتغال بالا را کاربر می‌گویند. در این مقاله با استفاده از جدول ۱۵×۱۵ داده - ستانده اقتصاد ایران (مرکز آمار ایران، ۱۳۷۶) به محاسبه ضریب اشتغال بخش‌های مختلف اقتصاد و ضریب اشتغال بخش زنان پرداخته‌ایم. همچنین برای اینکه اثر یک درصد رشد اقتصاد بخشها را بر اشتغال زنان در سطوح مختلف تحصیلی (بی‌سواد، ابتدایی،... عالی) محاسبه کنیم، ضریب اشتغال بخشی بر حسب سواد نیز محاسبه شده است. ضریب اشتغال زنان بر حسب بخش (خصوصی، دولتی) و بر حسب

مهارت (متخصصین، تکنسین‌ها، مدیران عالی رتبه، صنعتگران، کارگران ماهر کشاورزی، کارگران ساده و...) نیز محاسبه شده است. مدل به کار رفته به قرار زیراست:

$$y_i = \min \left(\frac{k_i}{V_i}, \frac{l_i}{U_i} \right)$$

$$V_i = \frac{k_i}{y_i} \quad \text{سرمایه } k \text{ و انیروی کار}$$

$$U_i = \frac{L_i}{y_i} \quad i = 1, 2, \dots, 15 \quad \text{تولید } y$$

V_i = مقدار سرمایه به کار رفته برای یک واحد تولید در بخش i

V_i = مقدار کارگر به کار رفته برای یک واحد تولید (ضریب اشتغال) در بخش i برای یافتن ضریب اشتغال بخش زنان، از رابطه زیر استفاده می‌شود:

$$V_{Fi} = V_i \times F_i$$

V_{Fi} = ضریب اشتغال زنان در بخش i

F_i = نسبت اشتغال زنان در بخش i

برای یافتن ضریب اشتغال زنان در هر بخش بر حسب سواد از رابطه زیر استفاده می‌شود:

$$V_{Fi} = V_{Fj} \times E_{ij} \quad j = 1, 2, \dots, 6$$

E_i = نسبت آموزش زنان در بخش i

۳-ابتداي	۲-باسواد	۱-بيسواد
----------	----------	----------

۶-عالى	۵-متوسطه	۴-راهنمايى
--------	----------	------------

برای یافتن ضریب اشتغال زنان بر حسب مهارت

$$VFS_{iy} = VFi \times Si_y$$

$$y = 1, 2, \dots, 9$$

$S_i = \text{نسبت مهارت زنان در بخش } i$

- ۱- قانونگذاری و مدیران
- ۲- زنان متخصص
- ۳- تکنین ها
- ۴- کارمندان امور دفتری
- ۵- کارکنان خدماتی و فروشندها
- ۶- کارگران ماهر کشاورزی
- ۷- کارگران ماهر صنعتی
- ۸- متصدیان امور دفتری
- ۹- کارگران ساده

برای یافتن ضریب اشتغال بخشی زنان بر حسب بخش خصوصی، دولتی و تعاونی به ترتیب از رابطه های زیر استفاده شده است:

$$\begin{aligned} V(F.P_i) &= VF_i \times P_i & P_i &= \text{در صد اشتغال زنان در بخش خصوصی} \\ V(F.PU_i) &= VF_i \times PU_i & PU_i &= \text{در صد اشتغال زنان در بخش دولتی} \\ V(F.CO_i) &= VF_i \times CO_i & CO_i &= \text{در صد اشتغال زنان در بخش تعاونی} \end{aligned}$$

نتایج محاسبات در جداول ۳ تا ۶ آمده است.

هر چه ضریب اشتغال بخشی بالاتر باشد، بخش کار برتر است و لذا رشد آن بخش موجب خلق شغل بیشتر می شود. همان طور که جدول (۳) نشان می دهد، بخش آموزش (۰/۶۹)، اداره امور عمومی و دفاع (۰/۴۸)، بهداشت و مددکاری اجتماعی (۰/۰۴)، آب و برق و گاز (۰/۳۸)، (۰/۱۲)، به ترتیب کاربرترین بخشها می باشند. لذا رشد این بخشها به ترتیب بیشترین اثر را بر اشتغال (خلق شغل) دارد. ضریب اشتغال سایر بخشها از ۰/۱ کمتر است. با توجه به مطالب بخش قبل، قدرت خلق شغل این بخشها برای زنان و مردان یکان نیست؛ از این رو به محاسبه ضریب اشتغال بخشی زنان نیاز دارد.

ضریب لشغال بخشی زنان

با استفاده از ستون (۱) جدول (۳) و جدول (۱) می توان ضریب اشتغال بخشی زنان را به دست آورد. (ستون ۲ جدول ۵). همان طور که ملاحظه می شود، ضریب اشتغال

بخشی زنان متفاوت از ضریب اشتغال کل اقتصاد است. بالاترین ضریب اشتغال زنان به ترتیب مربوط به آموزش (۰/۳۰۲) و بهداشت و مددکاری (۰/۱۵۹) می‌باشد. از این رو رشد این دو بخش می‌تواند اثر قابل توجهی بر اشتغال زنان داشته باشد. بعد از این دو بخش، بخش‌های واسطه‌گری‌های مالی (۰/۰۳۳) و اداره امور عمومی و دفاع (۰/۰۳) قرار دارند.

ضریب اشتغال بخشی زنان (خصوصی، دولتی و تعاونی)

با توجه به پراکنده‌گی متفاوت زنان در بخش‌های دولتی، خصوصی و تعاونی، ضریب به دست آمده در فوق قادر به تبیین نقش بخش‌های مذکور در جذب زنان نمی‌باشد؛ از این رو مبادرت به محاسبه ضریب اشتغال بر حسب بخش‌های خصوصی، دولتی و تعاونی نموده‌ایم. بیشترین ضریب اشتغال زنان در بخش خصوصی مربوط به آموزش (۰/۱۲۴)، بهداشت و مددکاری (۰/۰۲۷) و صنعت و کشاورزی می‌باشد. بقیه بخشها سهم ناچیزی در جذب زنان (جدول ۳، ستونهای ۳، ۴ و ۵) داشته‌اند.

ستون چهارم جدول (۳)، ضریب اشتغال زنان در بخش دولتی را نشان می‌دهد. به طوری که ملاحظه می‌شود، در این بخش نیز دو بخش آموزش (۰/۰۲۶) و بهداشت (۰/۱۲۳) بالاترین قدرت جذب زنان را داشته‌اند. بخش‌های واسطه‌گری‌های مالی (۰/۰۳)، اداره امور عمومی و دفاع، آب و برق و... در مرتب بعدی قرار دارند. سهم سایر بخشها ناچیز است.

با توجه به سهم ناچیز بخش تعاونی در کل کشور، ضرایب اشتغال مربوط به این بخش کوچک است، لذا در بخش آموزش و بهداشت بالاترین ضرایب را دارا می‌باشد (ستون ۵ جدول ۳).

ضریب اشتغال بخشی زنان بر حسب درجه مهارت

بیشترین ضریب جذب زنان در سمت قانونگذار و مدیر به ترتیب مربوط به بخش آموزش (۰/۱۴۲)، بهداشت و مددکاری (۰/۰۲۵۴)، اداره امور عمومی و دفاع، واسطه‌گری‌های مالی، صنعت و خدمات عمومی می‌باشد. سهم بقیه بخشها ناچیز است (ستون ۱ جدول ۴). بالاترین ضریب اشتغال زنان متخصص به ترتیب مربوط به دو بخش آموزش (۰/۰۱۶۱) و بهداشت و مددکاری (۰/۰۰۷۳) می‌باشد. بعد از این دو بخش به ترتیب

ادارة امور عمومی، واسطه‌گری‌های مالی و صنعت قرار دارند نقش سایر بخشها در جذب زنان متخصص ناچیز است (ستون ۲ جدول).

بیشترین ضریب اشتغال مریوط به زنان تکنیکن به دو بخش آموزش (۰/۱۴۴) و بهداشت (۰/۰۷۶) تعلق دارد، لذا رشد دو بخش آموزش و بهداشت بیشترین خلق شغل را برای زنان متخصص و تکنیکن (که عمدهاً دارای تحصیلات متوسطه و بالاتر هستند) (ستون ۲ جدول ۴).

کارمندان زن امور دفتری نیز با بیشترین ضریب در دو بخش آموزش (۰/۱۰۸) و بهداشت (۰/۰۶) به کار اشتغال دارند. بعد از این دو بخش، اداره امور عمومی و دفاع، واسطه‌گری‌های مالی، صنعت و ساختمان بیشترین قدرت جذب زنان این گروه را داشته‌اند (ستون ۴ جدول ۴).

کارکنان خدماتی و فروشنده‌گان بالاترین ضریب اشتغال را در بخش‌های بهداشت و مددکاری (۰/۰۲۲) و آموزش (۰/۰۵۹) دارا می‌باشند. سپس بخش‌های خدمات عمومی، اجتماعی و خانگی، اداره امور عمومی و دفاع و واسطه‌گری‌های مالی به ترتیب با بیشترین ضریب اشتغال، بیشترین قدرت را در خلق شغل برای زنان این گروه دارا هستند (ستون ۵).

در گروه کارکنان ماهر کشاورزی و صنعتی نیز دو بخش کشاورزی و صنعت بالاترین ضریب اشتغال را برای زنان داشته‌اند (ستونهای ۶ و ۷ جدول ۴).

بخش‌های آموزش و بهداشت و مددکاری به ترتیب مهمترین اثر را در خلق شغل برای زنان متصدی امور دفتری و اداری داشته‌اند، لذا رشد بخش‌های صنعت، واسطه‌گری‌های مالی، اداره امور عمومی و دفاع و کشاورزی نیز در جذب زنان به عنوان کارمندان امور دفتری و اداری موفق بوده است (ستون ۸ جدول ۴).

بخش‌های آموزش و بهداشت به ترتیب مهمترین مراکز جذب کارگران ساده زن بوده‌اند. علاوه بر این، بخش‌های کشاورزی، صنعت و اداره امور عمومی بخش‌های قابل توجهی در جذب کارگران ساده بوده‌اند (ستون ۹ جدول ۴).

ضریب اشتغال بخشی زنان بر حسب درجه سواد

نکته قابل توجه دیگر این است که اثر افزایش تولید (رشد بخشی) را در جذب زنان با درجات مختلف سواد و یا به عبارت دیگر ضریب اشتغال زنان را برابر حسب درجه سواد

تعیین کنیم، از بررسی فوق، نتایج زیر به دست می‌آید.

بن سولد و دلاری تحصیلات ابتدایی

بخش‌های بهداشت (۰/۰۳۵۷) و صنعت (۰/۰۱۰۳) بالاترین ضریب اشتغال را برای زنان دارای تحصیلات ابتدایی داشته است (ستون ۳ جدول ۵). بخش‌های کشاورزی و صنعت دارای بالاترین ضریب اشتغال برای زنان بی‌سواد بوده است (به ترتیب ۰/۰۶۵ و ۰/۰۶۰)، بعد از آین دو بخش، بخش‌های بهداشت و آموزش با ضرایب اشتغال ۰/۰۰۲۹ و ۰/۰۰۱۷ بالاترین ضریب اشتغال را داشته است (ستون ۱ جدول ۵).

بیشترین ضریب اشتغال زنان دارای تحصیلات ابتدایی در بخش خصوصی مربوط به بخش صنعت (۰/۰۹۴۱) می‌باشد. سپس بخش‌های کشاورزی، بهداشت و آموزش از ضریب اشتغال بالاتری برخوردارند (جدول ۶).

در بخش دولتی، بهداشت و درمان دارای بالاترین ضریب اشتغال برای این گروه زنان بوده است. بعد از آن، آموزش، اداره امور عمومی و دفاع بالاترین قدرت جذب را در آین زمینه داشته‌اند. در مجموع، بخش خصوصی دارای ضریب اشتغال بالاتری برای جذب این گروه زنان می‌باشد، لذا تداوم خصوصی سازی بر اشتغال زنان اثر مثبت دارد. (جدول ۶). در بخش خصوصی بیشترین ضریب اشتغال زنان مربوط به بخش‌های بهداشت و مددکاری، آموزش، اداره امور عمومی و دفاع بالاترین ضریب را دارا می‌باشد. بخش خصوصی نقش مهمی در جذب این گروه زنان داشته است.

آموزش متوسطه

در بخش خصوصی، بیشترین ضریب اشتغال زنان دارای آموزش متوسطه به بخش‌های آموزش، بهداشت و مددکاری، صنعت و خدمات عمومی و اجتماعی تعلق داشته و در بخش دولتی، آموزش و بهداشت، واسطه گریهای مالی و اداره امور عمومی و دفاع بیشترین قدرت خلق شغل را دارا می‌باشد، در مجموع، تقریباً دو بخش خصوصی و دولتی سهم یکسانی در جذب این گروه زنان داشته‌اند.

آموزش عالی

در مورد زنان دارای تحصیلات عالی، در بخش خصوصی دو بخش آموزش و بهداشت

بیشترین اثر را در جذب این گروه زنان داشته است. در بخش دولتی نیز نقش این دو بخش بالاترین بوده است. به علاوه، واسطه‌گری‌های مالی، اداره امور عمومی و آب و برق در دو بخش خصوصی و دولتی در جذب این گروه زنان موفق بوده است. در مجموع، بخش دولتی قدرت خلق بسیار بیشتری از بخش خصوصی در جذب این گروه زنان داشته است.

نتیجه‌گیری

به علت تقسیم کار موجود در خانواده، در یک مدل کار-فراغت، عرضه نیروی کار زنان ناشی از جایگزینی بین سه عامل کار خانگی، کار بازاری و فراغت می‌باشد، در حالی که در مورد کار مردان بین دو عامل کار بازاری و فراغت جایگزینی صورت می‌گیرد، از این رو تابع عرضه نیروی کار زنان تحت تأثیر این تفاوت‌ها قرار گرفته است. به همین جهت تابع عرضه کار زنان بی ثبات‌تر از عرضه کار مردان است. زنان به دنبال مشاغل انعطاف‌پذیرتری هستند که خدشه کمتری به کار خانگی وارد کند. به علت عوامل فرهنگی و غیره، زنان به رشته‌های خاص تحصیلی گرایش داشته‌اند. زنان به سمت مشاغلی گرایش دارند که در دوره عدم مشارکت (بارداری، زایمان و...) امکان از دستدادن آن کمتر باشد. زنان در ایران همانند بسیاری از کشورهای جهان به سمت مشاغل خاصی گرایش داشته‌اند، لذا توزیع اشتغال زنان کاملاً متفاوت از مردان است که در این مقاله مورد بررسی قرار گرفته است. بخش خدمات با جذب نیمی از نیروی کار زنان، مهمترین بخش اشتغال زنان بوده است. در این بخش آموزش و بهداشت و مددکاری و اداره امور عمومی مهمترین زیر بخش‌های حوزه فعالیت زنان بوده‌اند. صنعت دومین بخش مهم در جذب بیش از ۷۰٪ زنان شاغل بوده است. توزیع زنان در صنعت بسیار ناهمگون است و منسوجات مهمترین بخش فعالیت زنان بوده است. پس از آن کشاورزی با جذب ۱۶/۶۲ درصد سومین بخش مهم در جذب زنان بوده است.

با توجه به طبیعت متفاوت توابع تولید در بخش‌های مختلف اقتصاد، قدرت خلق شغل بخش‌های مختلف متفاوت است. از سوی دیگر با توجه به تقسیم پذیری بازار کار بر حسب زنان و مردان، رشد بخش‌های مختلف اثرات متفاوتی بر اشتغال زنان بر جای می‌گذارد. محاسبه ضریب اشتغال زنان در بخش‌های مختلف اقتصاد بر حسب مهارت، سواد و

خصوصی یا دولتی بودن و رتبه‌بندی آن، می‌تواند آثار اولویت‌های رشد بخشی برنامه‌های توسعه برای اشتغال زنان گروه‌های مختلف اقتصاد را نشان می‌دهد. این مطالعه نشان می‌دهد که بالاترین ضریب اشتغال (قدرت ایجاد خلق شغل) برای زنان بی سواد مربوط به بخش صنعت و کشاورزی است. در مورد زنان دارای تحصیلات ابتدایی بخش‌های صنعت بالاترین قدرت خلق شغل را دارا می‌باشد. در مورد زنان دارای تحصیلات راهنمایی بخش بهداشت دارای بالاترین ضریب اشتغال است و دو بخش بهداشت و آموزش برای دانش‌آموختگان متوسطه و عالی بیشترین قدرت خلق شغل را دارا می‌باشد.

با توجه به منعنه عرضه بی ثبات تر نیروی کار زنان، تمایل بخش خصوصی به جذب زنان کمتر بوده است، لذا در صورتی که تمهدات مناسبی اندیشه شده نشود، تداوم فرایند خصوصی سازی بر اشتغال زنان کمتر مؤثر است.

تمدد فرایند خصوصی سازی در خلق شغل برای زنان بی سواد و دارای تحصیلات کمتر از کسر متوسطه می‌تواند مؤثر باشد، ولی نقش بسیار محدودی در ایجاد فرصت‌های شغلی برای زنان با تحصیلات عالی دارد.

با توجه به رشد آموزش عالی از یک سو و مشارکت چشمگیر زنان در آموزش عالی و ارتقای میانگین تحصیلات در کشور ضرورت دارد که انتقالی در ساختار نیروی کار صورت گیرد. همچنین سمت‌گیری استراتژی توسعه کشور به توسعه مبتنى بر سرمایه انسانی می‌تواند در خلق شغل برای این دانش‌آموختگان مؤثر باشد. از سوی دیگر با توجه به ضرورت خصوصی سازی، از آنجاکه ساختار فعلی بخش خصوصی قدرت کافی جهت جذب نیروی کار با تحصیلات عالی را ندارد، لازم است تجدید ساختاری در این بخش در جهت استفاده از نیروی متخصص صورت گیرد. همچنین جهت‌گیری آموزش کشور به سمت نیازهای بخش‌های مختلف اقتصاد می‌تواند در رسیدن به اهداف فوق مؤثر باشد.

با توجه به تابع عرضه انعطاف‌پذیر کار زنان، ایجاد تقاضای متناسب با آن ضروری است. بنابراین فرآهم آوردن چارچوب قانونی لازم برای ایجاد مشاغل نیمه وقت می‌تواند نقش مهمی در استفاده کارا و مؤثر در جذب نیروی کار زنان و کاهش بیکاری آنان داشته باشد.

منابع

- Becker, G., 1981. A Treatise on the Family.** Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Beller, A. 1982. Occupational segregation by sex determinates and changes.** *Journal of Human Resource*. 17(3), Fall, 371-92.
- Bergmann, R. R. 1971. The effect on white incomes of discrimination in employment.** *Journal of Political Economy*. 41 (2) Mar-Apr, 294-313.
- Blanchard, O., 1998, Employment Protection and Unemployment,** Mimeo, MIT.
- Blau, F. D. , Trends in the well-being of american women, 1970-1995,** *Journal of economic Literature*. 36 (1998). 112-65.
- Brown, J.C, Pagan, J.A.(1999) Occupational Attainment and Gender Earnings Differentials in Mexico,** *Industrial Labor Review* 53, no.1 (1999): 123-35
- Cowan , A. More work for mother,** Newyork: Basic Books.
- Delphy, C. 1977. The main Enemy: A materyalist analysis of women oppression** London; women Research Center.
- England, P. 1983. The Failure of Human Capital Theory to Explain Occupational Job Segregation.** *Journal of Human Resource* 17 (3), Fall 358-70.
- Goldin, C, 1983b, Life cycle labor force participation of married women: working paper, No, 1251.** Cambridge, Mass.
- 1984, The historical evolution of female earning functions and occupations.** *Explorations in Economic History* 21, 1-27.
- Goldin, C. and Sokoloff , K. 1982. Women, Children and Industrialization in the Early Republic,** *Journal of Economic History* 42, 741-74.
- Gronau, R. 1973. The intrafamily allocation of time: the value of the**

- housewives time AER. 63, 634-51.
- Hartman, H.I. 1981. The family as the locus of gender, class and political struggle: the example of housework. signs 6, 366-8.
- Heckman, J. 1976. A life cycle model of earning, learning and consumption. *Journal of political Economy* 84, supplement, S11-S44.
- _____. 1983 A Partial Survey of Recent Research on the Labor Supply of Women. *American Economic Review* 68, supplement. 200-7
- Killingsworth, M.R. and Heckman, J.J. 1986. Female Labor Supply: A survey . In *Handbook Of labor Economics*, ed.o. Ashenfelterand R. Layard, New York: North-Holland , 103-204
- Pagan , J. a., Sanchez, Suzana, 2000 , Gender Diffrences in Labor Market decision: Evidence from Rural Mexico. *Economic Development and Cultural Change*, no. 48., 573-618.
- Polacheck, S. 1979. Occupational segregation among women: theory evidence and prognosis, women in the labor market, ed. C.B. Lloyd, E.S. Andrew and C.L. Gilory, New York: Columbia University Press, 137-57.
- World Bank, *World Development Report 1995: Workers in an Integrating world*, New York: Oxford University Press, PP. 44.
- افشاری، زهرا. برنامه ریزی اقتصادی. تهران: سمت، ۱۳۸۰.
- مرکز آمار ایران. نتایج تفصیلی سرشماری نفوس و مسکن، ۱۳۷۵، شماره ۱. سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۶.
- مرکز آمار ایران، جداول داده . سال ۱۳۷۰، سازمان برنامه و بودجه، ۱۳۷۶

پیوستها

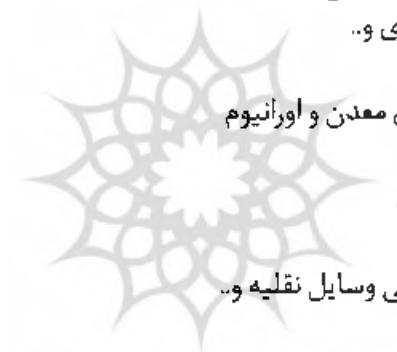
جدول (۱) - رتبه بندی بخشها بر حسب درصد حضور زنان

ردیف	درصد زنان در کل شاغلین بخش	درصد نسبت به کل شاغلین زن
۱	۵۸/۷۸.....	۲۸/۳۳.....
۲	۴۴/۱۳.....	۲۶/۰۳.....
۳	۴۴/۱۳.....	۶/۷۲.....
۴	۲۷/۲۲.....	۱/۶۳.....
۵	۲۱/۸۹.....	۰/۱۰.....
۶	۱۹/۳۶.....	۰/۱۰.....
۷	۱۸/۳۷.....	۱/۷۵.....
۸	۱۸/۳۴.....	۲/۳۲.....
۹	۱۵/۷.....	۰/۱۵۴.....
۱۰	۱۵/۱۹.....	۰/۱۰۸.....
۱۱	۱۴/۹.....	۰/۱.....
۱۲	۱۴/۶۲.....	۰/۱۰۵.....
۱۳	۱۴/۴۱.....	۰/۱۲۰.....
۱۴	۱۱/۸۱.....	۰/۱۰۱.....
۱۵	۱۰/۱۸.....	۰/۰۶.....
۱۶	۱۰/۱.....	۰/۱۰۰.....
۱۷	۹/۹۴.....	۰/۱۴۰.....
۱۸	۹/۱.....	۰/۱۰۷.....
۱۹	۸/۸۹.....	۰/۰۷۷.....
۲۰	۸/۸۹.....	۱۶/۶۲.....
۲۱	۸/۷.....	۰/۱۸.....
۲۲	۸/۱۲.....	۰/۱۹۹.....
۲۳	۷/۲۱.....	۰/۱۰۵.....
۲۴	۷/۱۲۵.....	۰/۱۱۲.....
۲۵	۶/۱۵۵.....	۰/۱۶.....
۲۶	۶/۱۵۸.....	۰/۱۳۱.....
۲۷	۶/۱۲۳.....	۰/۱۲۸.....

ادامه جدول (۱)

درصد نسبت به کل شاغلین زن	درصد زنان در کل شاغلین بخش	
۱/۴۰.....	۵/۹۱.....	۲۸
۰/۱۰.....	۵/۲۳.....	۲۹
۰/۱۷.....	۵/۲۲.....	۳۰
۰/۲۱.....	۵/۱.....	۳۱
۰/۱۲.....	۴/۶۷.....	۳۲
۰/۰۴.....	۴/۵۵.....	۳۳
۰/۰۵.....	۳/۸۲.....	۳۴
۰/۴۲.....	۳/۸۳.....	۳۵
۰/۰۴.....	۳/۸۹.....	۳۶
۰/۱۹.....	۳/۰۹.....	۳۷
۵/۵۹.....	۸/۱.....	۳۸
۰/۰۹.....	۳/۲۰.....	۳۹
۰/۰۶.....	۳/۱.....	۴۰
۰/۰۸.....	۲/۹۷.....	۴۱
۰/۱۴.....	۲/۹۳.....	۴۲
۰/۰۳.....	۲/۷۷.....	۴۳
۰/۰۲.....	۲/۲۹.....	۴۴
۱/۰۶.....	۲/۲.....	۴۵
۰/۰۵.....	۲/۱۸.....	۴۶
۲/۱۶.....	۲/۱.....	۴۷
۰/۰.....	۲/۰۸.....	۴۸
۰/۰۷.....	۱/۹۱.....	۴۹
۰/۰۹.....	۱/۸۹.....	۵۰
۰/۰۱.....	۱/۸.....	۵۱
۰/۹۹.....	۱/۸.....	۵۲
۰/۱۱.....	۱/۷۷.....	۵۳

- ۱- تولید منسوجات
- ۲- بهداشت و ...
- ۳- سایر خدمات
- ۴- بیمه و ...
- ۵- تولید ماشین آلات اداری و ...
- ۶- تولید پوشاسک و ...
- ۷- سایر فعالیتهای خدمات عمومی و ...
- ۸- فعالیتهای تفریحی و ...
- ۹- تولید فلزات اساسی
- ۱۰- حمل و نقل هوایی
- ۱۱- تولید رادیو و تلویزیون...
- ۱۲- تحقیق و توسعه
- ۱۳- فعالیتهای جنی، واسطه گری های مالی
- ۱۴- تولید وسایل اپتیکی و ...
- ۱۵- تولید محصولات حاصل از توتون و ...
- ۱۶- سایر فعالیتهای کسب و کار
- ۱۷- کامپیوتر و ...
- ۱۸- آموزش
- ۱۹- واسطه گری های مالی
- ۲۰- کشاورزی و ...
- ۲۱- متغلات و اجاره
- ۲۲- واسطه گری های مالی بجز بیمه و ...
- ۲۳- تولید ماشین آلات و طبقهبندی نشده
- ۲۴- چاپ و ...
- ۲۵- آرائسهای مسافرتی
- ۲۶- پست و مخابرات
- ۲۷- مواد شیمیایی
- ۲۸- دفاع و ...
- ۲۹- مواد غذایی و ...
- ۳۰- دفع زباله و ...
- ۳۱- تولید ماشین آلات مولد برق و ...
- ۳۲- فعالیتهای سازمانهای دارای عضو

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرمال جامع علوم انسانی

- ۳۳- استخراج نفت و...
- ۳۴- حمل و نقل آبی
- ۳۵- توزیع آب
- ۳۶- جنگلداری و...
- ۳۷- زغال، کک و...
- ۳۸- عمدۀ فروشی و...
- ۳۹- نقلیه موتوری و...
- ۴۰- تولید کاغذ و...
- ۴۱- تأمین برق و گاز و...
- ۴۲- کشت و صنعت
- ۴۳- تولید محصولات لاستیکی و...
- ۴۴- وسایل نقلیه موتوری و...
- ۴۵- هتل و رستوران
- ۴۶- استخراج سنگ‌های معدن و اورانیوم
- ۴۷- وسایل حمل و نقل
- ۴۸- خردۀ فروشی بجز...
- ۴۹- املاک و مستغلات
- ۵۰- عمدۀ و خردۀ فروشی وسایل نقلیه و...
- ۵۱- بازیافت ...
- ۵۲- تولید مبلمان
- ۵۳- کفش
- ۵۴- زغال سنگ و...
- ۵۵- حمل و نقل و...
- ۵۶- کالا ارزی و...
- ۵۷- کرایه دادن ...
- ۵۸- محصولات فلزی فابریکی بجز...
- ۵۹- سایر سنگ‌های معدنی
- ۶۰- ساختمان
- ۶۱- فروش و نگهداری وسایل نقلیه و...
- ۶۲- ماهیگیری
- ۶۳- حمل و نقل زمینی و...

اثر رشیدبخشی بر اشتغال زنان در ایران

۵۷

جدول (۲) - توزیع پختنی زنان بر حسب سواد

سال	عمر	جنس	دسته اجتماعی	باسواد	بی سواد	می سواد	کشاورزی
۱۳۴۸.....	۰-۱۷۰.....	۰-۸۰.....	۱۸۹۷.....	۴۱۰۸۰۰۰	۵۸۹۳۰۰۰	۵۸۹۳۰۰۰	۵۸۹۳۰۰۰
۱۳۴۹.....	۰-۸۱.....	۰-۸۰.....	۱۹۷۴.....	۱۹۷۴.....	۳۰۳۹.....	۳۰۳۹.....	۳۰۳۹.....
۱۳۵۰.....	۰-۸۲.....	۰-۸۰.....	۳۷۱۴.....	۵۰۲۲۷۰	۵۰۲۲۷۰	۳۷۱۴.....	۳۷۱۴.....
۱۳۵۱.....	۰-۸۳.....	۰-۸۰.....	۳۷۳.....	۵۰۷۴۷۰	۵۰۷۴۷۰	۳۷۳.....	۳۷۳.....
۱۳۵۲.....	۰-۸۴.....	۰-۸۰.....	۱۱۶۱.....	۱۱۶۱.....	۲۲۳۱.....	۲۲۳۱.....	۲۲۳۱.....
۱۳۵۳.....	۰-۸۵.....	۰-۸۰.....	۳۶۱۹.....	۳۶۱۹.....	۷۱۰۵.....	۷۱۰۵.....	۷۱۰۵.....
۱۳۵۴.....	۰-۸۶.....	۰-۸۰.....	۳۶۱۸.....	۳۶۱۸.....	۳۶۱۸.....	۳۶۱۸.....	۳۶۱۸.....
۱۳۵۵.....	۰-۸۷.....	۰-۸۰.....	۳۶۱۷.....	۳۶۱۷.....	۳۶۱۷.....	۳۶۱۷.....	۳۶۱۷.....
۱۳۵۶.....	۰-۸۸.....	۰-۸۰.....	۳۶۱۶.....	۳۶۱۶.....	۳۶۱۶.....	۳۶۱۶.....	۳۶۱۶.....
۱۳۵۷.....	۰-۸۹.....	۰-۸۰.....	۳۶۱۵.....	۳۶۱۵.....	۳۶۱۵.....	۳۶۱۵.....	۳۶۱۵.....
۱۳۵۸.....	۰-۹۰.....	۰-۸۰.....	۳۶۱۴.....	۳۶۱۴.....	۳۶۱۴.....	۳۶۱۴.....	۳۶۱۴.....
۱۳۵۹.....	۰-۹۱.....	۰-۸۰.....	۳۶۱۳.....	۳۶۱۳.....	۳۶۱۳.....	۳۶۱۳.....	۳۶۱۳.....
۱۳۶۰.....	۰-۹۲.....	۰-۸۰.....	۳۶۱۲.....	۳۶۱۲.....	۳۶۱۲.....	۳۶۱۲.....	۳۶۱۲.....
۱۳۶۱.....	۰-۹۳.....	۰-۸۰.....	۳۶۱۱.....	۳۶۱۱.....	۳۶۱۱.....	۳۶۱۱.....	۳۶۱۱.....
۱۳۶۲.....	۰-۹۴.....	۰-۸۰.....	۳۶۱۰.....	۳۶۱۰.....	۳۶۱۰.....	۳۶۱۰.....	۳۶۱۰.....
۱۳۶۳.....	۰-۹۵.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۹.....	۳۶۰۹.....	۳۶۰۹.....	۳۶۰۹.....	۳۶۰۹.....
۱۳۶۴.....	۰-۹۶.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۸.....	۳۶۰۸.....	۳۶۰۸.....	۳۶۰۸.....	۳۶۰۸.....
۱۳۶۵.....	۰-۹۷.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۷.....	۳۶۰۷.....	۳۶۰۷.....	۳۶۰۷.....	۳۶۰۷.....
۱۳۶۶.....	۰-۹۸.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۶.....	۳۶۰۶.....	۳۶۰۶.....	۳۶۰۶.....	۳۶۰۶.....
۱۳۶۷.....	۰-۹۹.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۵.....	۳۶۰۵.....	۳۶۰۵.....	۳۶۰۵.....	۳۶۰۵.....
۱۳۶۸.....	۱-۰۰.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۴.....	۳۶۰۴.....	۳۶۰۴.....	۳۶۰۴.....	۳۶۰۴.....
۱۳۶۹.....	۱-۰۱.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۳.....	۳۶۰۳.....	۳۶۰۳.....	۳۶۰۳.....	۳۶۰۳.....
۱۳۷۰.....	۱-۰۲.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۲.....	۳۶۰۲.....	۳۶۰۲.....	۳۶۰۲.....	۳۶۰۲.....
۱۳۷۱.....	۱-۰۳.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۱.....	۳۶۰۱.....	۳۶۰۱.....	۳۶۰۱.....	۳۶۰۱.....
۱۳۷۲.....	۱-۰۴.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۰.....	۳۶۰۰.....	۳۶۰۰.....	۳۶۰۰.....	۳۶۰۰.....
۱۳۷۳.....	۱-۰۵.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۹.....	۳۶۰۹.....	۳۶۰۹.....	۳۶۰۹.....	۳۶۰۹.....
۱۳۷۴.....	۱-۰۶.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۸.....	۳۶۰۸.....	۳۶۰۸.....	۳۶۰۸.....	۳۶۰۸.....
۱۳۷۵.....	۱-۰۷.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۷.....	۳۶۰۷.....	۳۶۰۷.....	۳۶۰۷.....	۳۶۰۷.....
۱۳۷۶.....	۱-۰۸.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۶.....	۳۶۰۶.....	۳۶۰۶.....	۳۶۰۶.....	۳۶۰۶.....
۱۳۷۷.....	۱-۰۹.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۵.....	۳۶۰۵.....	۳۶۰۵.....	۳۶۰۵.....	۳۶۰۵.....
۱۳۷۸.....	۱-۱۰.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۴.....	۳۶۰۴.....	۳۶۰۴.....	۳۶۰۴.....	۳۶۰۴.....
۱۳۷۹.....	۱-۱۱.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۳.....	۳۶۰۳.....	۳۶۰۳.....	۳۶۰۳.....	۳۶۰۳.....
۱۳۸۰.....	۱-۱۲.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۲.....	۳۶۰۲.....	۳۶۰۲.....	۳۶۰۲.....	۳۶۰۲.....
۱۳۸۱.....	۱-۱۳.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۱.....	۳۶۰۱.....	۳۶۰۱.....	۳۶۰۱.....	۳۶۰۱.....
۱۳۸۲.....	۱-۱۴.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۰.....	۳۶۰۰.....	۳۶۰۰.....	۳۶۰۰.....	۳۶۰۰.....
۱۳۸۳.....	۱-۱۵.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۹.....	۳۶۰۹.....	۳۶۰۹.....	۳۶۰۹.....	۳۶۰۹.....
۱۳۸۴.....	۱-۱۶.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۸.....	۳۶۰۸.....	۳۶۰۸.....	۳۶۰۸.....	۳۶۰۸.....
۱۳۸۵.....	۱-۱۷.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۷.....	۳۶۰۷.....	۳۶۰۷.....	۳۶۰۷.....	۳۶۰۷.....
۱۳۸۶.....	۱-۱۸.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۶.....	۳۶۰۶.....	۳۶۰۶.....	۳۶۰۶.....	۳۶۰۶.....
۱۳۸۷.....	۱-۱۹.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۵.....	۳۶۰۵.....	۳۶۰۵.....	۳۶۰۵.....	۳۶۰۵.....
۱۳۸۸.....	۱-۲۰.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۴.....	۳۶۰۴.....	۳۶۰۴.....	۳۶۰۴.....	۳۶۰۴.....
۱۳۸۹.....	۱-۲۱.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۳.....	۳۶۰۳.....	۳۶۰۳.....	۳۶۰۳.....	۳۶۰۳.....
۱۳۹۰.....	۱-۲۲.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۲.....	۳۶۰۲.....	۳۶۰۲.....	۳۶۰۲.....	۳۶۰۲.....
۱۳۹۱.....	۱-۲۳.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۱.....	۳۶۰۱.....	۳۶۰۱.....	۳۶۰۱.....	۳۶۰۱.....
۱۳۹۲.....	۱-۲۴.....	۰-۸۰.....	۳۶۰۰.....	۳۶۰۰.....	۳۶۰۰.....	۳۶۰۰.....	۳۶۰۰.....
کل	۱۳۸۰-۱۳۹۲	۰-۸۰.....	۳۶۰۰-۳۶۰۰	۳۶۰۰-۳۶۰۰	۳۶۰۰-۳۶۰۰	۳۶۰۰-۳۶۰۰	۳۶۰۰-۳۶۰۰
سال	۱۳۸۰-۱۳۹۲	۰-۸۰.....	۳۶۰۰-۳۶۰۰	۳۶۰۰-۳۶۰۰	۳۶۰۰-۳۶۰۰	۳۶۰۰-۳۶۰۰	۳۶۰۰-۳۶۰۰

جدول (۳) معايير ضريبة الانتاج بعثري، ضريبة الاستهلاك بعثري زانا (نحوه) موارز (ضرائب در ۱۰۰)

دولتی × ۱۰۰
عکس‌های خصوصی × ۱۰۰
ضریب انتقال‌زان

卷之三

卷之三

... 8000. 8100. 8200. 8300. 8400. 8500. 8600. 8700. 8800. 8900. 9000. 9100. 9200. 9300. 9400. 9500. 9600. 9700. 9800. 9900. 10000.

卷之三

卷之三

卷之三

卷之三

卷之三

THE JOURNAL OF CLIMATE

卷之三

卷之三

卷之三

THE JOURNAL OF CLIMATE

THE JOURNAL OF CLIMATE

- ۱- کشاورزی
- ۲- ماهیگیری
- ۳- معدن
- ۴- صنعت
- ۵- عمدۀ فروشی و خردۀ فروشی
- ۶- آب و برق و گاز
- ۷- هتل و رستوران
- ۸- ساختمان
- ۹- حمل و نقل و ارتباطات
- ۱۰- واسطه‌گری‌های مالی
- ۱۱- مستغلات
- ۱۲- اداره امور عمومی
- ۱۳- آموزش
- ۱۴- بهداشت و مددکاری
- ۱۵- سایر خدمات عمومی، اجتماعی و خانگی

(۴) واجه - خریب اشتغال بعضی زبان بر سبب همارت (خریب در ۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰)

جدول (٦) - ضرائب الضرائب على بعثة بر حبيب سواد (ضريب در ١٠٠%)

جدول (ج) - ضریب انتقال زبان بر حسب سواد در بخش‌های خصوصی دولتی و تعاونی (ضریب در ۱۰۰)

ردیف	نام	متوسط	دسته	دسته	متوسط	دسته	دسته	متوسط	ردیف
۱	سایر خدمات	۱۰۰۳۰۰۰	۱۴۴۰۰۰	۱۰۱۵۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۷۳۴۰۰۰	۱۱۳۸۰۰۰	۱۰۱۹۰۰۰	۱
۲	تغذیه خدمات	۱۰۰۲۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۰۲۴۱۰۰	۱۰۲۴۱۰۰	۱۷۳۴۰۰۰	۱۱۳۸۰۰۰	۱۰۱۹۰۰۰	۲
۳	دوکان	۱۰۰۲۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۷۳۴۰۰۰	۱۱۳۸۰۰۰	۱۰۱۹۰۰۰	۳
۴	مال	۱۰۰۲۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۷۳۴۰۰۰	۱۱۳۸۰۰۰	۱۰۱۹۰۰۰	۴
۵	خدمات آخوندی	۱۰۰۲۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۷۳۴۰۰۰	۱۱۳۸۰۰۰	۱۰۱۹۰۰۰	۵
۶	خدمات آخوندی	۱۰۰۲۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۷۳۴۰۰۰	۱۱۳۸۰۰۰	۱۰۱۹۰۰۰	۶
۷	خدمات آخوندی	۱۰۰۲۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۷۳۴۰۰۰	۱۱۳۸۰۰۰	۱۰۱۹۰۰۰	۷
۸	خدمات آخوندی	۱۰۰۲۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۷۳۴۰۰۰	۱۱۳۸۰۰۰	۱۰۱۹۰۰۰	۸
۹	خدمات آخوندی	۱۰۰۲۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۷۳۴۰۰۰	۱۱۳۸۰۰۰	۱۰۱۹۰۰۰	۹
۱۰	خدمات آخوندی	۱۰۰۲۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۷۳۴۰۰۰	۱۱۳۸۰۰۰	۱۰۱۹۰۰۰	۱۰
۱۱	خدمات آخوندی	۱۰۰۲۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۷۳۴۰۰۰	۱۱۳۸۰۰۰	۱۰۱۹۰۰۰	۱۱
۱۲	خدمات آخوندی	۱۰۰۲۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۷۳۴۰۰۰	۱۱۳۸۰۰۰	۱۰۱۹۰۰۰	۱۲
۱۳	خدمات آخوندی	۱۰۰۲۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۷۳۴۰۰۰	۱۱۳۸۰۰۰	۱۰۱۹۰۰۰	۱۳
۱۴	خدمات آخوندی	۱۰۰۲۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۷۳۴۰۰۰	۱۱۳۸۰۰۰	۱۰۱۹۰۰۰	۱۴
۱۵	خدمات آخوندی	۱۰۰۲۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۷۳۴۰۰۰	۱۱۳۸۰۰۰	۱۰۱۹۰۰۰	۱۵
۱۶	خدمات آخوندی	۱۰۰۲۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۷۳۴۰۰۰	۱۱۳۸۰۰۰	۱۰۱۹۰۰۰	۱۶
۱۷	خدمات آخوندی	۱۰۰۲۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۷۳۴۰۰۰	۱۱۳۸۰۰۰	۱۰۱۹۰۰۰	۱۷
۱۸	خدمات آخوندی	۱۰۰۲۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۷۳۴۰۰۰	۱۱۳۸۰۰۰	۱۰۱۹۰۰۰	۱۸
۱۹	خدمات آخوندی	۱۰۰۲۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۷۳۴۰۰۰	۱۱۳۸۰۰۰	۱۰۱۹۰۰۰	۱۹
۲۰	خدمات آخوندی	۱۰۰۲۰۰۰	۱۳۰۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۰۰۵۰۰۰	۱۷۳۴۰۰۰	۱۱۳۸۰۰۰	۱۰۱۹۰۰۰	۲۰

(جداول ۱۴)